Za mało dzieci w żłobkach – instytucje opieki dla dzieci w wieku do 3 lat w Polsce

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport
Opublikowano: sobota, 03, sierpień 2013 00:00
Barbara Łączna
Odsłony: 1829

Polska ma jeden z najniższych w UE współczynnik dzietności, a jednocześnie ma jeden z najniższych poziomów dostępności usług opiekuńczych dla małych dzieci. W Polsce, w porównaniu z większością państw europejskich bardzo mało dzieci w wieku od 0 do 3 lat objętych jest opieką instytucjonalną.

W 2010 r. żyło w Polsce 1 245 685 dzieci w wieku 0-3 lata. Szacunkowo tylko około 2% dzieci z tej grupy wiekowe uczęszczało do publicznych żłobków i ok. 1,2% do prywatnych placówek opieki. Żłobki funkcjonowały w 246 gminach, tj. w ok. 10% ogółu gmin (2479). Aktualnie większość dzieci w wieku 0-3 lata wychowywana jest przez rodziców, babcie lub pracujące legalnie i nielegalnie opiekunki (nianie). Szacuje się, że opiekę nad najmłodszymi dziećmi sprawuje ok. 200 tys. niań, w tym tylko nieznaczny odsetek niań pracuje legalnie i jest objęta ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym. Rozwój usług opiekuńczych dla małych dzieci, podnoszenie jakości ich oferty, postrzegane jest nie tylko jako wsparcie rodziny, ale przede wszystkim jako jedno z zadań umożliwiających osiągnięcie celów strategicznych europejskiego rynku pracy. Warto przypomnieć, że osiągnięcie jednego ze wskaźników mającego sprzyjać rozwojowi gospodarczemu UE, tj. objęcie do 2010 r. opieką instytucjonalną, co najmniej 33% dzieci w wieku poniżej trzech lat, jak dotychczas nie zostało zrealizowane przez Polskę.

W 2010 r. według GUS funkcjonowały w Polsce 392 żłobki i 119 oddziałów żłobkowych z 32, 5 tys. miejsc, natomiast według raportu Żłobki w Polsce. Badanie empiryczne i jakościowe w tym samym roku, w 1469 placówkach publicznych i prywatnych opiekę znalazło 51 812 dzieci w wieku do lat 3.
Z badania GUS dotyczącego funkcjonowania żłobków i klubów dziecięcych w 2011 r. wynika że po 9 miesiącach obowiązywania ustawy na koniec 2011 r. działało 925 placówek (żłobki, oddziały żłobkowe, kluby dziecięce i inne), które dysponowały 42,3 tys. miejsc i było to ok. 9,8 tys. miejsc więcej niż w żłobkach i oddziałach żłobkowych w 2010 r.

Według danych MPiPS dotyczących funkcjonowania instytucji opieki nad najmłodszymi dziećmi od wejścia w życie ustawy żłobkowej:
- w 2011 r. przybyło ok. 1 tys. nowych miejsc opieki w instytucjach (zakładano 10 tys.),
- w 2012 r. utworzono ok. 4 tys. miejsc (zakładano 12 tys.).

Na koniec 2012 r. było 35 751 miejsc w żłobkach i 377 miejsc w klubach dziecięcych, a gminy zatrudniły 30 opiekunów, którzy mieli pod opieką około 80 dzieci.

Nowa forma instytucji opiekuńczej - zatrudnienie niani na podstawie umowy uaktywniającej - funkcjonuje dopiero niespełna 2 lata. Nowe regulacje w tym zakresie obniżyły koszty legalnego zatrudnienia niani o składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez rodziców oraz zmniejszyły obciążenia rodziców obowiązkami administracyjnymi związany z ubezpieczeniami i podatkiem PIT. Według stanu na luty 2011 r. zostało zgłoszonych do ZUS 13 600 niań, co wskazuje na znacznie mniejszą skalę legalnego zatrudnienia niż oczekiwano.

Źródło: Bożena Kłos, Jolanta Szymańczyk, Instytucje Opieki dla dzieci do lat 3 w Polsce. Analizy BAS, 2013 nr 8 (97).

Phoca PDF